

Aan de informateur
Mevrouw drs. E.I. Schippers
P/a Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum	3 april 2017	Contact	dhr. F. (Frank) Bluiminck
Ons kenmerk	20170330	Telefoon	030 – 27 39 743
Onderwerp	Politieke wensen voor de gehandicaptenzorg	E-mail	fbluiminck@vgn.nl

Geachte mevrouw Schippers,

Op verzoek van de Tweede Kamer bent u aan de slag gegaan om een regeerakkoord op te stellen voor het derde kabinet Rutte. Vanuit de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) vragen we uw aandacht voor een aantal punten dat in een dergelijk regeerakkoord niet zou mogen ontbreken. Onze voorstellen gaan verder dan alleen de zorgparagraaf, ze raken het hele kabinetsbeleid. Voor de meeste van onze voorstellen vinden we gelukkig een basis in de verkiezingsprogramma's van de partijen die samen willen regeren.

Achtereenvolgens gaat het ons om de volgende punten:

1. Mensen met een beperking doen mee in de samenleving
2. Er is een echt sociaal domein voor mensen met een beperking
3. Er is een persoonsvolgende Wet langdurige zorg die maatwerk mogelijk maakt
4. Noodzakelijke voorwaarden voor goede zorg en ondersteuning zijn vervuld
 - Reële budgetten die passen bij de zorgvraag
 - De administratieve lasten worden serieus aangepakt
 - Er is ruimte voor onderzoek, opleiding en innovatie
 - Een goed functionerende arbeidsmarkt

Een acuut probleem is dat er geschikte opvang komt voor mensen met een beperking voor wie nu geen geschikte woonplek te vinden is. Het gaat om een groep mensen die zeer intensieve zorg en begeleiding nodig heeft omdat zij veelal een verstandelijke beperking combineren met ernstige gedragsstoornissen. Dit veroorzaakt veel leed, zoals ook Nieuwsuur onlangs indringend liet zien. Het is zaak om zo snel mogelijk de wachtlijsten te actualiseren, zodat duidelijk wordt hoeveel nieuwe woongroepen nodig zijn. Als het benodigde budget beschikbaar wordt gesteld, zullen zorgorganisaties deze mensen geschikte opvang, begeleiding en behandeling bieden. Dit geeft deze mensen weer kwaliteit van leven en de ouders rust, vertrouwen en perspectief.

1. Mensen met een beperking doen mee in de samenleving

Iedereen wil een leven leiden dat zoveel mogelijk aansluit bij zijn of haar dromen, wensen en mogelijkheden. Dat geldt ook voor mensen met een beperking. Onze leden helpen hen waar nodig door middel van zorg, ondersteuning en jeugdhulp om dit waar te maken. Vanuit die rol zien we echter dat op veel terreinen mensen met een beperking onvoldoende kunnen meedoen of dat voorzieningen onvoldoende toegankelijk zijn. Er zijn intenties (Wet passend onderwijs, VN-verdrag voor mensen met een beperking), maar die hebben nog onvoldoende effect.

Wat kan het nieuwe kabinet doen?

We verwachten van het nieuwe kabinet een snelle implementatie van het VN-verdrag. Dit gaat dan om de fysieke toegankelijkheid van gebouwen, openbaar vervoer, stemlokalen en websites. Maar zeker ook over de toegankelijkheid van het onderwijs en de arbeidsmarkt voor mensen met een beperking. Wat ons betreft is het hier voor de betrokken organisaties (OV, onderwijs, woningbouwcorporaties, overheden) een kwestie van pas toe of leg uit, en zonder goede uitleg zijn er sancties. Onderwijs is voor kinderen met een beperking net zo belangrijk als voor kinderen zonder. Dat er steeds meer kinderen thuiszitten en het speciaal onderwijs groeit, is dan ook geen goed teken. Als Nederland een inclusieve samenleving wil zijn, moet het combineren van zorg en onderwijs veel eenvoudiger zijn.

En nog steeds hebben te weinig mensen met een arbeidsbeperking een baan. Werkgevers moeten nog altijd slimmer kijken naar de verdeling van taken. Dit biedt kansen voor inclusieve organisaties en een grotere arbeidsdeelname van mensen met een beperking. Dat gebeurt al op kleine schaal in de zorg, waar mensen met beperkingen worden opgeleid tot woonhulp en een betaalde baan krijgen in de ouderenzorg. Deze voorbeelden verdienen grootschalige navolging.

2. Een goed werkend sociaal domein voor mensen met een beperking

Gemeenten hebben een spilfunctie bij het meedoen van mensen met een beperking, zeker sinds de transitie van het vorige kabinet. Samenhangend lokaal beleid ten aanzien van inkomen, zorg, onderwijs, preventie, maatschappelijke ondersteuning is van cruciaal belang. Samenhangend beleid is ook maatschappelijk een goede investering: het voorkomt dat er zwaardere zorg nodig is, of dat mensen onnodig "uitvallen" of probleemgedrag gaan vertonen. Onze leden merken dat het sociaal domein deze verwachtingen onvoldoende waarmaakt. Er wordt vooral met klassieke aanbestedingen op de laagste prijs ingekocht. Schotten tussen de verschillende regelingen zorgen ervoor dat er onvoldoende maatwerk wordt geleverd. Dit zien we bijvoorbeeld bij de jongeren; meer dan 50% van de gemeenten begeleidt jongeren met een laag arbeidsvermogen niet naar betaald werk. Gevolg: ze komen thuis te zitten, verworven competenties gaan verloren en er ontstaat levenslange uitkeringsafhankelijkheid en mogelijk aanvullende problematiek. Geef deze jongeren de kans om zich te ontwikkelen!

Wat kan het nieuwe kabinet doen?

Spreek gemeenten aan op integraal beleid, en draai waar nodig de bezuinigingen van Rutte II terug. Zorg voor een persoonsvolgend ontwikkelingsbudget voor jongeren met een beperking, zodat ze dezelfde kansen krijgen als jongeren zonder beperking en laat ze niet los als ze 18 worden.

Gun alle jongeren in Nederland een kans om mee te doen. En zorg ervoor dat de garantiebanen niet concurreren met de plekken voor beschut werken. Niet iedereen kan (direct) naar een echte baan. Er zijn minimaal 15.000 plaatsen beschut werken nodig om ook de mensen met een laag arbeidsvermogen te laten meedoen.

3. Een persoonsvolgende Wet langdurige zorg

Mensen met ernstige beperkingen die behoefte hebben aan 24-uurs nabijheid van zorg doen sinds 2015 een beroep op de Wet langdurige zorg. We zien dat deze nieuwe wet op hoofdlijnen goed werkt, maar op een aantal terreinen finetuning nodig heeft. Daarvoor willen we als VGN ook zelf onze verantwoordelijkheid nemen. De Wlz is in zijn huidige vorm onvoldoende persoonsvolgend, de huidige wijze van zorginkopen dient niet het belang van de cliënt, er liggen uitdagingen voor ons als aanbieders op het gebied van transparantie en het omschrijven van kwaliteit. We zien dat het PGB sterker groeit dan de zorg in natura. Wat ons betreft is de inzet dat naturazorg meer persoonsvolgend wordt aangeboden. Daar waar er perverse prikkels zijn die de groei van PGB in de hand werken, dan wel regels die maatwerk in ZIN belemmeren, moeten die regels worden aangepast. Het liefst werken we de komende jaren toe naar het combineren van het beste van 2 werelden, de zekerheid en professionele kwaliteit die met de naturazorg geboden wordt en de zeggenschap en maatwerk die eigen is aan het PGB.

Wat kan het nieuwe kabinet doen?

Kijk kritisch naar regels in de Wlz en overige regelgeving die persoonsvolgendheid belemmeren. Help ons om aan kwaliteit en transparantie te werken, dit vergt investeringen. Pas het inkoopbeleid van de zorgkantoren aan, maak het meerjarig, uniform en regelarm, zodat cliënten echt vrij kunnen kiezen. Zorg dat aan het eind van de kabinetsperiode maatwerk de standaard is.

4. Noodzakelijke voorwaarden voor goede zorg en ondersteuning zijn vervuld

a. Er zijn reële budgetten die passen bij de zorgvraag

Het afgelopen kabinet heeft stevig bezuinigd op de gehandicaptenzorg. De totale om- buiging bedroeg bijna een miljard euro terwijl de zorgvraag bleef toenemen. Gemeenten betalen ook in 2017 weer tarieven die in de helft van de gevallen onder de kostprijs liggen. Onze leden hebben maximaal gewerkt aan efficiëntie en substitutie naar lichtere vormen van zorg, maar konden negatieve gevolgen voor cliënten en personeel niet volledig vermijden. Er zijn tienduizenden banen verloren gegaan, en het aantal contacturen voor cliënten staat onder druk, mede door de grote administratieve belasting. De bezuinigingen knellen het sterkst bij de meest complexe cliënten. Nieuwsuur liet in de uitzendingen van zondag 26 en maandag 27 maart haarscherp zien dat de toegang tot zorg hierdoor in gevaar is gekomen.

Wat kan het nieuwe kabinet doen?

Herstel de verbinding tussen de zorgvraag en de beschikbare budgetten. Om te beginnen in de Wlz, een volksverzekering met onafhankelijke indicatiestelling. Verzekerde zorg moet toegankelijk zijn en betaald worden. Dat scheelt veel frustratie bij de burger, wachtlijsten en administratieve lasten. Spreek gemeenten aan op hun verantwoordelijkheid in het sociaal domein en heb oog voor de samenhang tussen

bezuinigen daar en groei in de Wlz. Hou de gebouwen in onze sector buiten de jaarlijkse prijsonderhandelingen. Onze leden willen de wachtlijsten graag direct aanpakken in samenwerking met de zorgkantoren: geef ons de problematische wachtlijst en de bijbehorende bekostiging en wij werken hem binnen korte tijd weg, met goede oplossingen op maat.

b. De administratieve lasten worden serieus aangepakt

Recent onderzoek laat zien dat het zorgpersoneel bij onze leden 25% (!) van hun tijd besteedt aan administratieve lasten. 390 Gemeenten hanteren allemaal hun eigen aanpak en aanbestedingen bij de inkoop in het sociaal domein en standaarden waar miljoenen in zijn geïnvesteerd worden in veel gevallen niet gebruikt. Zorgkantoren proberen de inkoop wat te vereenvoudigen, maar in veel gevallen komen er weer nieuwe zaken voor terug. Het volledige proces van het in zorg nemen van een nieuwe cliënt in de Wlz kost nu 20 meter papier en heel veel frustratie.

Wat kan het nieuwe kabinet doen?

Neem stevige maatregelen bij het verplicht stellen van standaarden in het Sociaal Domein, een wetsvoorstel is daarvoor al beschikbaar. Kom snel met de door het huidige kabinet beloofde schrapwet, zodat we jaarlijks kunnen bezien wat er simpeler kan. Dereguleer daarbij ook de arbeids- en kwaliteitswetgeving. Zorg voor meerjarenafspraken in de Wlz en het sociaal domein. De gehandicaptenzorg investeert liever in zorgpersoneel dan in administratie, juristen en accountants!

c. Er is ruimte voor onderzoek, opleiding en innovatie

De gehandicaptenzorg wil graag doorontwikkelen, hoe zijn we echt persoonsvolgend, transparant, kunnen onze leden iedere cliënt een passend en kwalitatief goed aanbod doen? Het demissionaire kabinet heeft ingezet op een kwaliteitsagenda en het bevorderen van innovatie, maar er is meer nodig. We lopen als sector helaas achter waar het gaat om onderzoek, we weten nog zoveel niet.

We zien dat er meer nodig is aan onderzoek en innovatie, en dat de maatschappelijke vragen toenemen en veranderen. Het traditionele beeld van vooral cliënten met het syndroom van Down is voorbij, het gaat ook om personen die op straat overlast veroorzaken of die in gevangenschappen verblijven (35% heeft een licht verstandelijke beperking). We zien ook steeds meer cliënten met complexe ouderdomsproblematiek. Tegelijkertijd bieden technologische ontwikkelingen een nieuw – en deels nog onbekend – perspectief op meer zelfstandigheid voor mensen met een beperking.

Wat kan het nieuwe kabinet doen?

Investeer jaarlijks 30 miljoen in kennisontwikkeling en kennisdelen, faciliteer innovatie door subsidieregelingen of een innovatiecomponent in de bekostiging. Geef ons de ruimte om onze behandel functie goed te onderbouwen en waar nodig te versterken, zoals dat ook in andere zorgsectoren gebeurt.

d. Een goed functionerende arbeidsmarkt

Het verheugt ons te zien dat er aandacht is voor een goed werkende arbeidsmarkt in de zorg en dat veel partijen de noodzaak inzien van extra middelen voor de ouderenzorg. Echter: ook in de gehandicaptenzorg moeten mensen langer werken

terwijl het werk in zwaarte toeneemt. Het kunnen omgaan met agressie is bijvoorbeeld een in belang toenemende vaardigheid waarin we samen met de vakorganisaties dan ook actief onze medewerkers trainen en begeleiden. Tegelijkertijd zien we de eerste tekorten op de arbeidsmarkt al weer ontstaan. De beroepsbevolking krimpt en de voor ons relevante leerlingaantallen dalen. Als we over een paar jaar geen grote problemen willen moeten we nu ingrijpen.

Wat kan het nieuwe kabinet doen?

Stel ons in staat om concurrerende CAO's af te sluiten, verleng de stimuleringsregeling scholing uit het Sectorplan Zorg. Help ons om het onderwijs modulair in te vullen en goed aan te laten sluiten bij de beroepspraktijk. Pak de wet Werk en Zekerheid aan, zodat het eenvoudiger wordt om medewerkers aan te trekken en flexibel in te zetten.

Conclusie

De VGN ziet veel kansen voor een nieuw kabinet om het perspectief voor mensen met een beperking te verbeteren. Mochten ze daarbij zorg, ondersteuning of jeugdhulp nodig hebben, dan zijn onze leden daarvoor beschikbaar. Om ons werk goed en tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten uit te voeren is een aantal aanpassingen in de huidige wet- en regelgeving nodig en op een aantal terreinen gerichte investeringen. We hebben daartoe in deze brief een aanzet gedaan. Graag lichten we deze toe indien gewenst en/of komen met een nadere uitwerking.

Een hele korte, maar vooral ook persoonlijke samenvatting van bovenstaande kunt u zien via <https://www.youtube.com/watch?v=NQUKLzuR2Us&feature=youtu.be>. Deze uitnodiging die wij samen met Yangdan, Maurits, Marion en haar zoontje Bram, aan de Kamerleden hebben gestuurd, staat natuurlijk ook open voor u. We wensen u veel succes in uw opdracht!

Met vriendelijke groet,

Frank Bluiminck
Directeur

Femke Halsema
Voorzitter